

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของแม่บ้านเกษตรกรในกระบวนการผลิตมะเขือเทศของครอบครัว
ตำบลสันติสุข และตำบลยางคราม อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
PARTICIPATION OF HOUSEWIFE FARMERS IN FAMILY TOMATO PRODUCTION,
TAMBON SANTISUK AND TAMBON YANGKRAM, AMPHUR JOMTHONG,
CHANGWAT CHIANGMAI, THAILAND.

โดย

นางสาวรัตนพร กิติกาศ

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความร่วมมือแห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2536

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมของแม่บ้านเกษตรกรในกระบวนการผลิตมะเขือเทศของ
ครอบครัว ตำบลสันติสุข และตำบลยางคราม อำเภोजอมทอง
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย : นางสาวรัตนานพร กิติภาศ

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา ทนผล)

..... ๒๕ / ๖ / ๒๕๖๖

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และ
สังคมของแม่บ้านเกษตรกร (2) การมีส่วนร่วมของแม่บ้านเกษตรกรในกระบวนการผลิต
มะเขือเทศของครอบครัว (3) ปัญหาและอุปสรรคของแม่บ้านเกษตรกรในการมีส่วนร่วม
ในกระบวนการผลิตมะเขือเทศของครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แม่บ้าน-
เกษตรกร ตำบลสันติสุข และตำบลยางคราม อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน
128 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากจำนวน
แม่บ้านเกษตรกรทั้งหมด 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ข้อมูล
ที่รวบรวมได้ถูกนำมาถอดรหัส และวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปร-
แกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the
Social Sciences, SPSS)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา
จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน และมีจำนวนแรง
งานในการปลูกมะเขือเทศเฉลี่ย 2 คนต่อครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เช่าที่ดินของผู้อื่นใน
การประกอบอาชีพเกษตร สำหรับรายได้จากการเกษตรทั้งหมดของครอบครัวเฉลี่ย
11,904 บาทต่อครอบครัวต่อปีและมีรายได้จากการขายผลผลิตมะเขือเทศเฉลี่ย

5,247.66 บาทต่อครอบครัวต่อปี ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 1,611.71 บาทต่อครอบครัวต่อปี ในด้านแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตมะเขือเทศนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัว สำหรับผู้ที่กู้เงินนั้นส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีปริมาณเงินกู้เฉลี่ย 5,046.88 บาทต่อครอบครัวต่อปี โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.40 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีประสบการณ์ในการเข้ารับฝึกอบรมทางด้านมะเขือเทศ แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยที่ระบุว่าเคยเข้ารับฝึกอบรมทางด้านมะเขือเทศนั้นพบว่าเคยฝึกอบรมทางด้านมะเขือเทศเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี ด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรเลย แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลส่วนน้อยที่ระบุว่าเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรนั้นพบว่ามี การติดต่อโดยเฉลี่ย 7 ครั้งต่อปี

การมีส่วนร่วมของแม่บ้านเกษตรกรในกระบวนการผลิตมะเขือเทศของครอบครัวในแต่ละขั้นตอนนั้นพบว่าในขั้นวิเคราะห์ปัญหาการปลูกพืชในอดีตที่ผ่านมาก่อนที่จะตัดสินใจมาปลูกมะเขือเทศ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าตนเองเป็นเพียงผู้ร่วมปรึกษาเท่านั้น สำหรับในขั้นวางแผนการผลิตมะเขือเทศพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้ร่วมปรึกษา ส่วนสามีเป็นผู้นำในการตัดสินใจในขั้นตอนการวางแผนผลิตมะเขือเทศทั้งหมด นอกจากนี้ในขั้นปฏิบัติในการผลิตมะเขือเทศ พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพียงผู้ร่วมปฏิบัติในการผลิตมะเขือเทศเช่นเดียวกัน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของแม่บ้านเกษตรกรในกระบวนการผลิตมะเขือเทศของครอบครัวพบว่าเนื่องมาจากวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของภรรยาต่อสามี โดยภรรยาต้องเป็นผู้ตามส่วนสามีต้องเป็นผู้นำตลอด และปัญหาสามีไม่ยอมรับบทบาทและศักยภาพของภรรยาในการผลิตมะเขือเทศ

ABSTRACT

Title : PARTICIPATION OF HOUSEWIFE FARMERS IN FAMILY TOMATO PRODUCTION, TAMBON SANTISUK AND TAMBON YANGKRAM, AMPHUR JOMTHONG, CHANGWAT CHIANGMAI, THAILAND

By : Rattanaporn Kitigas

Degree : Master of Agricultural Technology
(Agricultural Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Special Problem Advisory Board : *Sunila Thanupon*
(Assistant Professor Dr. Sunila Thanupon)
14 Nov. 1993

objectives of this research were to investigate (1) personal, social and economic backgrounds of housewife farmers; (2) their participation in family tomato production; and (3) their problems and difficulties in the tomato production process. The respondents in this research were 128 housewife farmers from Tambon Santisuk and Tambon Yangkram in Amphur Jomthong Changwat Chiangmai. They were selected by Simple Random Sampling Technique from the total population of 190. The data were collected through structured interview and subsequently decoded and analyzed by using SPSS program.

the data analysis, the respondents were 40 years of age on average, had completed grade 4 of primary education, and had an average of 4 family members. The average family labor

force in tomato production was 2 persons. Most of the respondents were land tenants. Their average agricultural income was 11,904 baht/household/year, and the income from tomato production was 5,247.66 baht/household/year. Their average off-farm income was 1,611.71 baht/household/year. Most of the respondents used their own capital for tomato production while those who relied on credit obtained loans from BAAC at an average of 5,046.88 baht/household/year and at 8.40 % annual interest rate. Most of them never attended a training course in tomato production. For the minority of the respondents who attended a training course, the average was only once a year. It was also found that most of the respondents did not have any contact with agricultural extension officers; the minority of them reported an average contact of seven times per year.

Concerning their participation in tomato production process, most of the respondents indicated they played only a consultation part at the problem analysis stage. At the stage of planning for production, they also played a consultation role while their spouses made decisions on all steps of the planning. Most of them were found to take part in tomato production at the implementation stage.

The main problem of the housewife farmers in the decision-making process concerning tomato production was found to be the traditional local culture which demands the obedient role of the wives to always be the followers of the spouses who should always act as leaders. In addition, the housewife farmers' and potential in tomato production process were not accepted by their spouses.